

NACIAI PRADĖJO "BLITZKRIGU" KARIAUTI VIENI PRIEŠ KITUS

Bombos Sprogimas "Apsvilino" Hitlerį

Hitlerio "palaiminti" legionai "blitzkrigo" (žaibo greitumo) karą prieš lenkus pradėjo rugsėjo 1 d., 1939 metais. Vėliau tuo pačiu žaibo greitumu kariavo prieš francuzus, olandus, belgus, rusus ir kitus. Iš pradžių tas žaibinis karas jiems sekėsi labai gerai: jie užėmė Lenkiją, Olandiją, Belgiją, Pranciją ir kitas valstybes, ir buvo gana toli nužygiavę į Rusiją. Dabar naciai tuo pačiu metodu gražinami atgal iš visur.

Kadangi žaibo greitumu iš jų jau atimama plotų plotai, dabar jie pradėjo tą savotišką "blitzkrigą" vartoti vieni prieš kitus — naciai prieš nacius. Pavyzdžiui, praėjusią savaitę pasireiškė nemažos susiniovimo tarpe Hitlerio ir kai kurių generolų (junkerių, kurie Hitlerio visados neapkenė), kurie nepatenkinti jo kariavimo metodu. Ypač sakoma, kad Hitleris daug žmonių prakišo dabartinėje rusų invazijoje, davęs įsakymą neatsitraukti atgal neatsikovojus. Tai įvyko prie Vilniaus ir kitų Lietuvos ir Lenkijos miestų. Išreikšimui to nepasitenkinimo, junkeriai generolai sukonspiravo nudėti patį Hitlerį: jie padėjo bombą, kuriai sproguos tryliką Hitlerio ištikimų generolų gerokai pritrunkta, o jis pats pusėtinai apsvilintas ir taipgi pritrunktas. Du generolai jau mirė.

Po šio atsitikimo, Hitleris siuto ir pasiuto: jis dabar "blitzkrigo" metodu kryžiuoja tuos generolus, kurie nepatenkinti jo vadovybe. Sakoma, kad kai kurie tų generolų jau atskirti iš gyvųjų tarpo. Tarpe nudėtųjų yra pasižymėjęs gen. Beck ir kiti. Pats Hitleris paskelbė, kad jų jau "nėra gyvųjų tarpe".

Pranešimų gauta, kad Rytų Prūsijoje buvo sukilę prieš Hitlerį dvi kareivių divizijos. Buvo susirėmimų pačių prieš nacius. Sukilimo pasireiškė ir laivynė.

Šie įvykiai sukrėtam ir apsvilintam Hitleriui įvarė "blitzgrigisko" kinkų drėbimą. Todėl jis pradėjo šauktis į savo armijas, prašydamas užsilaikyti ramiai; pradėjo šaukti į žemes, ragindamas jam padėti atsigrūti "užpuolikus" svetimų valstybių, o ne kelti nerimo tarpusavy. Tie jo atsišaukimai kiek paveikė. Bet taipgi dar yra pro cenzurą pralindusių žinių, kuriomis nusakoma, kad Vokietijoje nerimas prieš Hitlerį eina dideliu smarkumu. Hitleris slapstosi.

Šitaip esant, pasauly eina visokių speliojimų. Pirmoje vietoje spėjama, kad nacių karo mašina jau pradeda irti, kad pačioje Vokietijoje reikalai netrukus galės dar daugiau susimaišyti, o naciai vietoje gynimosi nuo sąjungiečių, kariaus vieni prieš kitus. Sumetęs visus praėjusią savaitę įvykius Vokietijoje, Anglijos premieras Churchill pareiškė, kad "karo pabaiga jau neper-toliausia".

Išrodo, kad artinasi palaimų palaima: pradžia pabaigos.

Sąjungiečiai Traukia Link Berlyno

Sąjungiečiai vakarų Europos invaziją (per Francijos provinciją Normandiją) pradėjo birželio 6 dieną. Pradžia buvo nelengva, nes prasimušti pro gerai apginkluotą sritį ir tvirtovės pareikalavo nemažos gyvybių ir suikvojimo daug karo medžiagos. Tačiau, kaip karo specialistai sako, tos aukos kur, kas mažesnės, negu buvo numatyta prieš pradžiam invazijos.

Dabar invazija eina pilnu pasisekimu: amerikiečių, anglų ir kanadiečių jėgos turi užėmę jau pusėtinai didelį Normandijos plotą: apie šimtą mylių ilgio ir apie 30 mylių platumo. Sąjungiečių rankose taipgi jau nemažs skaičius didelių ir didokų miestų: Cherbourg, Caen, St. Lo ir kiti. Mažų miestelių ir kaimų — daugybė.

Kuria linkme sąjungiečiai trauks toliau — nežinia. Bet tuo tarpu visos jėgos, išrodo, taikomos link Paryžiaus, kurlink jau tik apie šimtas mylių. Oėjimas į Paryžių nesunkus, nes tai didelės lygumos, palankios kariavimui.

Ir bendrai sąjungiečiai (Amerika, Anglija ir Rusija) suka sprandą naciams. Iš visų trijų frontų, pavyzdžiui, į

Berlyną jau nepertoliausia: iš Normandijos apie 600 mylių, iš Italijos apie tiek pat, iš rusų fronto tarpe 380 iki 460 mylių. Kad Berlynas bus pasiektas, jei naciai nepasiduos pirmiau — jau nereikia nė abejoti, tik klausimas, kas pirmiausiai jį pasieks: anglai-amerikiečiai ar rusai? Bet, pagaliau, tai nesudaro jokio skirtumo: užteks bile tų nacių sostinė bus pasiekta ir užimta.

Sąjungiečiams sekasi. Reikia tikėtis, kad seksis ir ateity. O tie pasisekimai reiškia artinimąsi karo pabaigos; artinimąsi sutruškinimo Hitlerio su hitleriškos "Europos santvarka", kuri nieko gero neduotų, išskyrus vergiją didelės ir mažoms tautoms.

REMS PREMIERĄ

New York, N. Y. — Japonų radio stotys nieko neužsiminė apie amerikiečių įsiveržimą į Guam salą, bet vis kartojto žinias apie naujo kabineto sudarymą. Japonijos fašistų partija susižavėjo susirinkimui ir nutarė remti premiera. Greičiausiai premiero pareigos bus pavestos adm. Yonai ar gen. Koiso, bet ne abiems, kaip išslyko japonai buvo paskelbė.

Vokietijoje Kilo Nerimas

F. D. Roosevelt Ir H. S. Truman

Demokratų Part. Kandidatai
Sekamam Prez. Rinkimam

Liepos 19-20-21 dd., Chicagoje įvyko demokratų partijos konvencija, kurioje nominuota kandidatai į Suv. Valstijų prezidento ir vice prezidento urėdą rinkimams, kurie įvyks šį rudenį. Taipgi pateikta rinkimų platformė.

Pirmame balsavime dabartinis prezidentas F. D. Rooseveltas gavo 1,086 balsus, jo oponentas Virginijai senatorius H. A. Byrd — 89 ir J. A. Farley 1 balsą. Tokiu būdu pirmu balsavimu kandidatu parinktas Rooseveltas, kuris bus renkamas jau ketvirtam terminui.

Nors buvo tikėtasi, kad ir vice prezidento vietai bus nominuotas tas pats, H. A. Wallace, bet atsitiko kitaip: pirmame balsavime jis gavo apie šimtą balsų daugiau už savo oponentą Missouri valstijos senatorių H. S. Trumaną. Kadangi pirmame balsavime nė vienas negavo reikiamo balsų skaičiaus — balsuota antru sykiu, ir laike šio balsavimo Wallace gavo tik 105 balsus, Truman — 1,031, o kiti 37 balsai paduota už kitus numatytus kandidatus.

Tokiu būdu sekamuose prezidento rinkimuose prezidento vietai demokratai išstatė F. D. Rooseveltą ir vice prezidento vietai H. S. Trumaną.

Rinkimų platformė kalba už palaikymą Atlanto Carterio principų, tai yra už pavergtį, mažų ar didelių, tautų išlaisvinimą.

SIULO SKALDYTI

Ką reikės daryti su Vokietija po to, kai ji bus nugalėta, jau yra pasireiškė visokių nuomonių. Kai kurie žmonės yra pasisakę, kad po nugalėjimo Vokietiją palikti čie lybėje, tik prižiūrėti, kad jos militarizmas būtų nustumtas ir jam nebūtų duota progos toliau plėtotis. Yra ir kitokių nuomonių.

Pavyzdžiui, buvęs Suv. Valstijų sekretoriaus pavaduotojas, sumner Welles, paršė knygą, kurioje jis siulo Vokietiją suskaldyti į tris dalis. Jis siulo, kad vieną Vokietijos dalį sudaryti iš Bavarijos, Baden, Dėrmštadt ir Saaro sričių. Antrą dalin turėtų įeiti Tiuringija, Westfalija, Hovoveris ir Hamburgas. Trečią — likusioji Prūsijos dalis.

Jis toje savo knygoje nurodo, kad tik po tokio pasielgimo būtų galima sunaikinti Vokietijos militarizmą.

RENGIASI ATSISTEIGTI

London. — Kai tik rusų armija peržengs Rutenijos sienas, Čekoslovakijos prez. Benešas rengiasi paskelbti ištisą eilę įstatymų.

Visos tos teritorijos, kurios priklausė Čekoslovakijai prieš Muncheno konferenciją, bus vėl skaitomos čekiškomis.

Be to, bus panaikinti visi nacių okupacijos metu išleisti įstatymai ir įsakymai.

Rugsėjo 20 d. prasidės War Fund vaju. Tėsis iki lapkričio 10 diena. Lietuviai šį vaju privalo paremti aukomis.

Įvairios Žinios

Maskva, liepos 25. — Nacių padėtis rytų fronte žymiai pablogėjo po to, kai rusų raudonoji armija užėmė Liubliną ir priešo jėgos perskėlė į dvi dalis Lenkijoje. Naciai pasitraukė iš miestelio Sledce, kuris randasi tik 50 mylių nuo Varšavos. (Lietuvoje, šiuo tarpu, kiek ramiau, Kaunas dar nepaimtas, prie Nemuno rusai sulaikyti. — Rėd.) — per vieną mėnesį, iki liepos 23 d., keturiuose frontuose naciai neteko 539,890 karių: 381,410 užmuštais ir 158,480 patekusiais nelaisvėn.

London. — Lenkijos valdžia Londone pasmerkė naujai susiorganizavusį "Lenkijos Nacionalinį Komitetą", kuriam vadovauja Vasilevskas, kaip burelį užpuolėjų, pasirūšiusių valdyti kraštą, kurio jie neatstovauja. Maskva tuo tarpu Lenkijos vyriausybę Londone pavadino reakcionieriais. — Washingtonas tuo tarpu savo nuomonės tame reikale nepasakė, bet yra suprasta, kad Suv. Valstijos priešingos tokio komiteto suorganizavimui ir kad atsiskakys jį pripažinti.

London. — Anglijos bombieriai smarkiai bombardavo Kiel kanalą, pietinę Vokietiją ir Berlyną. Amerikos bombieriai smarkiai bombardavo pietinę Pranciją, šiaurinę Italiją ir Jugoslaviją.

Italija. — Sąjungiečių jėgos vis dar žygiuoja pirmyn. Amerikiečių penktoji armija jau tik 20 mylių iki Florencijos. Anglų aštuntoji armija sekmingai žygiuoja Adriatino jūros pakraščiu. — Anglijos karalius Jurgis lėktuvu atskrido ir aplankė Italijos frontą.

Prancija. — Po trijų dienų "ramumo", Normandijos fronte sąjungiečiai parodė didelio gyvyumo, pradėję didelį ofensivą link pietų plačiu frontu. — Francuzų patriotai sužeidė vokiečių gen. Otto von Stuelp-nagel ir sužalojo visas traukinių linijas link Vichy.

Pacifikas. — Amerikiečiams Pacifike sekasi. Jie smarkiai pleškina japonus ypač Tinian saloje, kuri randasi netoli neseniai užimtos salos Saipan. Priešai panėša didelių nuostolių.

Prancija. — Besilankydamos invazijos fronte (Normandijoje) Anglijos premieras Churchill pareiškė, kad pasiekimas ant Hitlerio gyvybės yra ženklus nacių silpnėjimo ir kad "karas gali užsibaigti greičiau, negu mes turime teisę apie tai sakyti".

Stockholmas, Švedija. — Čia gauta žinių, kad pasikėsinimas prieš Hitlerį įvyko Berlyne, Benderstrasse buveinėje, kurią užima vokiečių armijos štabas. — Generolų ir kitų Hitleriui priešingų elementų areštavimas ir žudymas Vokietijoje dar tebeina.

New York, N. Y. — Čia gauta žinia, kad naujai sudarytas Japonijos kabinetas, susirinkęs į pirmą posėdį, aptarė karo padėtį ir kad karas bus tęsiamas ir toliau.

London. — Čia gauta žinių, kad prieš Hitlerį vokiečių kariuomenė susikūlė šiuose Francijos miestuose: Bordeaux, Limogas, Nantes ir Nimes. Hitlerio pasiūsti smogikai kovoja su kariuomene.

Belgai Sukilo Prieš Nacius

Jie, Kaip ir Francuzai,
Neduoja Ramybės Naciams

Sąjungiečiams įsiveržus į vakarų Europą, jie daug pagelbos sulaukia iš francuzų netik kovų vietoje, bet ir visame krašte. Taipgi naciams ramybės neduoja ir belgai, kurie dabar yra jų okupacijoje. Praėjusią savaitę gen. Eisenhower štabas pranešė apie patriotų sukilimus Belgijoje.

Pranešimai nusako, kad francuzai patriotai trukdo ir kenkia naciams labai plačiu užsimojimu. Sakoma, kad vien tik per dešimt dienų francuzai sunaikino daug tiltų įvairiose vietose ir puolė vokiečius, priversdami juos apleisti nemažą miestelių. Sunaikina daug traukinių, kurių tarpe yra ir tokių, kuriais vežama robotinės bombos siuntimui į Angliją.

Nemaža judėjimo prieš nacius eina ir kituose okupuotose valstybėse. Gauname žinių, kad ir Lietuvos žmonės saba-tažo budais kovoją nacius. Panaši kova eina per visą Europą, kur tik naciai yra įleidę savo kruvinus nagus.

Tai geri ženklai. Tas parodo, kaip naciai nepatenkinti visi žmonės, kurie pateko jų jungu. O toks pasireiškimas žymiai padeda sąjungiečiams, kovojantiems nacius. Sąjungiečiai, beabejo, už tokį okupuotų valstybių žmonių elgesį jiems atsidėkos, kai ateis išlaisvinimo tikroji valanda.

NEIŠGELBETŲ

Yra tokių nuomonių, kad jei naciai matys, jog pralaimi karą, tai jie gali paskelbti Vokietiją komunistiška ir prašyti Rusijos su ja, kaip tokią, taikytis be sąjungiečių pritarimo, ir tokiu būdu jie galėtų išvengti juos laukiamos bausmės už sukėlimą karo.

Praeitą savaitę Anglijos parlamente atstovas, R. J. Davies, užklauso valdžios, kokie Anglijos santikiai būtų su Vokietija, jei ji taptų komunistiška?

Premieras Churchill tiesioginiai ir paklausimą neatsakė, bet pareiškė:

"Esu tikras, kad Vokietijos kriminalistai negalėtų išvengti bausmės net ir tokiaime atsitikime, jei jie taptų komunistais".

Iš to aišku, kad komunistas nacių neišgelbėtų: kaip Hitleris, taip ir jo visi sėbrai būtų baudžiami už sukėlimą šių pasibaisėtinų skerdynių.

PRALAIMĖJO KARĄ

Washington, D. C. — "Vokiečių karo vadai yra įsitikinę, jog Vokietija jau pralaimėjo karą", — pareiškė sekr. Hull.

"Naciai deda pastangas pasilepti šį karo vadų įsitikinimą nuo Vokietijos gyventojų, bet nepajiegs".

"Kiekvieną dieną sąjungiečiai suduos naciams vis smarkesnių smugių".

Pagelbėkime laimėti karą — pirkime kodaugiausią karą bonų, nes Dėdei Samui reikia pinigų karo laimėjimui.

AMERIKA NEPRIPAŽINO LIETUVOS OKUPACIJOS PIRMIAU, 1940 M.

Pasitikime, Kad Nepripažins Ir Dabar

Kaip žinome, pirmu sykiu rusai Lietuvą okupavo birželio mėnesį, 1940 metais. Jie okupavo taipgi ir kitas Pabaltijo valstybes — Latviją ir Estiją. Netrukus po to, liepos 23 d., 1940 m., tuomet einas Suvenytų Valstijų valstybės sekretoriaus pareigas Sumner Welles padarė sekamą pareiškimą:

"During these past few days the devious processes whereunder the political independence and territorial integrity of the three small Baltic republics — Estonia, Latvia and Lithuania — were to be deliberately annihilated by one of their more powerful neighbors, have been rapidly drawing to their conclusion.

"From the day when the peoples of these republics first gained their independent and democratic form of government, the people of the United States have watched their admirable progress in self-government with deep and sympathetic interest.

"The policy of the Government is universally known. The people of the United States are opposed to predatory activities no matter whether they are carried on by the use of force or by the threat of force. They are likewise opposed to any form of intervention of the part of one state, however powerful, in the domestic concern of any other sovereign state, however weak.

"These principles constitute the very foundation upon which the existing relationship between the 21 sovereign republics of the New World rests.

"The United States will continue to stand by these principles, because of the conviction of the American people that unless the doctrine in which these principles are inherent once again govern the relations between nations, the rule of reason, of justice, and of law, the basis of modern civilization itself — cannot be preserved".

Už kiek laiko į Washingtono Baltuosius Rumus pas prez. Rooseveltą atsilankė lietuvių delegacija, prašydama užtarimo Lietuvai. Išklausk prašymo, prez. Rooseveltas pareiškė, kad "Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė yra tik laikinai įkalinta". Jis prižadėjo, kad Amerika padės Lietuvai išsilaivinti.

Kaip aukščiau pareiškto nusistatymo neatšaukė Amerika, taip savo žodžių neatšaukė ir prez. Rooseveltas. Todėl mes ir turime vilties, kad kaip Amerika, taip ir kitos demokratiškos valstybės neleis Rusijai Lietuvą ir kitas Pabaltijo valstybes pavergti.

LIETUVIAI ĮTEIKĖ MEMORANDUMĄ

Washington, D. C., Liepos 23 d. — Praeitą penktadienį (liepos 21 d.) Washingtonan atvyko lietuvių, latvių ir estų delegacija, susidedanti iš šešių asmenų. Minėtoji delegacija lankėsi užsienio departamente ir per jį įteikė sekretoriui Cordell Hull ir prezidentui Rooseveltui memorandumą ir prašymą, kurie liečia visas tris Pabaltijo valstybes.

Sekretoriaus Hull vardu delegacija buvo priimta penktadienį, trečią valandą popiet.

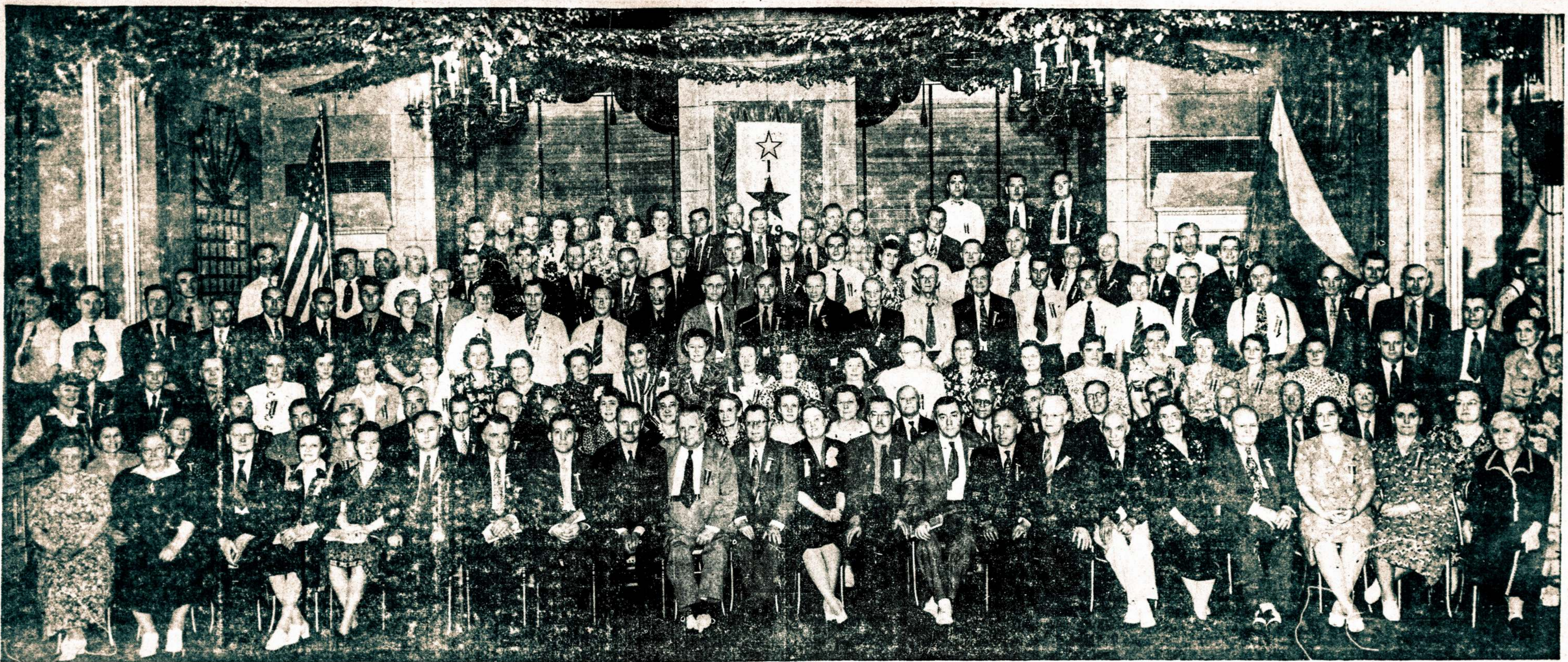
Delegacijos narių tarpe buvo keturi lietuviai, kurie atstovavo Amerikos Lietuvį Tarybą. Jų tarpe buvo dr. Pijus Grigaitis, Naujienų redaktorius ir A. L. T. sekretorius, Mikas Vaidyla, tarybos išdininkas, N. Rastenis ir Konstantas Jurgėla.

Delegacijos taip pat buvo latvis R. Hermanson ir estas kun. Klemmer.

Nemaža Krizė Japonijoje

Paskutiniu laiku Japonijoje pasireiškė nemaža krizė: įvyko permaina valdžioje — Tojo vyriausybė sugriuvo, ir dabar pakeičiama kitais žmonėmis.

Nors Japonijos vyriausybėje pasireiškė krizė ir naują vyriausybę sudarys, gali būti, didžiama naujų žmonių, bet tai nereikšia, kad ji toliau nekariaus. Tiesa, gen. Koiso ir adm. Yonai, kaip sakoma, prieš karą buvę "Amerikos draugai", bet jei būtų ir taip — jie vieni nepasuks Japonijos karo mašinų ir geresnę pusę, jei to ir norėtų. Bet šis pasireiškimas vistiek parodo, kad Japonijoje jau netaip gera, kaip reklamuojamasi; tas parodo, kad amerikiečių laimėjimas po laimėjimo ir besistartinimas prie Japonijos žemės japonams pradeda įvartinti kinkų drėbėjimą. O kai valstybėje prasideda baimė — jėgos ir viltys silpnėja.

SLA 43 SEIMAS, įvykęs birželio 26—30 dd., Philadelphia, Pa. Paveiksle matome to seimo delegatus ir delegates, kairėje pusėje — Amerikos vėliava, dešinėje — Lietuvos trispalvė. Pačiame vidury, virš delegatų galvų — SLA Karo Tarnybos Vėliava su didele žvaigžde apačioje ir numeriu 779, kuo parodoma, kad tiek SLA narių yra karo tarnyboje. Viršuje tos vėliavos — aukso žvaigždė su numeriu 1, parodančiu, kad mūsų organizacijos vienas narys jau yra žuvęs kovose už viso pasaulio laisvę ir nepriklausomybę.

Lengvi Pasiskaitymai

Laiškas Kareiviui

Iš Novelės "Verpatai"

P. B.

KAREIVIS laišku maišelį į apkasus atnešė. Tai pamatė, kai kurie kareiviai net savo pareigas užmiršo ir prie laiškanėšio pripučiė. Laiškų — linksmy ir visokių žinių — jie iš savo krašto gavo!

Jonas irgi vieną laišką gavo.

Petrė*) jam rašo:

—

Jonas*) skaito:

"Brangus mano kareivėli!

"Tavo laišką gavau. Smagu, kad tu dar gyvas ir sveikas. Smagu taipgi, kad jums kariauti taip gerai sekasi. Mes sekame visus jūsų žygius. Aš, tėvukas, tėvas ir motina kasdien laikraščiuose skaitome ir dažnai tave perkalbame. Mano tėvukas, išpukęs krutinę, tavimi didžiuojasi. Jis dažnai pakartoja: "Jei ne aš, tai kaž kur tas vaikas būtų nuklydęs!" Aš ir manau, kad mes gerai padarėme tavo pareigas tau nurodę. Aš nesmagu dabar, kuomet jį tokiais gerais karžygiais pasirodote? Ar ne malonu savas, pilietiškas pareigas atliktant?!"

"Brangus Jonai! Aš apie tave kiekvieną dieną kalbu, kiekvieną naktį sapnuoju. Tu — mano gyvenimo idealas. Be tavęs, Jonai, man būtų ne gyvenimas. Be tavęs aš bučiau paklydusi šiame pasauly asmenybė.

"Žinai, aš tą tavo svajotąjį idealinį gyvenimą tik dabar pradėdau suprasti. Ir kaip tai bus smagu, kada tu sugrįši ir mudu apsidėję gyvenime! Tas už miesto namelis, apie kurį tu man tiek daug kalbėjai, ta bus mūsų mudviejų šeima jau dabar man iš akių neišsina.

"Kalbėjau apie tai ir su savo tėvu. Jis, sužinojęs apie tavo svajones, neapsakomai nudžiugo ir pasakė: "Vaikeli, aš Joną myliu lygiai, kaip ir tave — kaip tikrą savo vaiką! Apie jusų svajojamą namelį už miesty, turiu pasakyti, kad ta judviejų svajonė jau dabar išsipildžiusi: jūs jį turėsite! Aš jį judviems pastatysiu ir tinkamai įrengsiu! Tik lai Jonas kogerčiau savo pareigas atlieka ir sugrįžta."

"Karo upu dabar visas mūsų kraštas dega. Naujokų kasdien vis daugiau ir daugiau ima. Juos, kaip ir su jumis darė, kiek apmoko ir siunčia į užsienį.

"Kaip žinai, aš dirbu pajury, sausainių dirbtuvėje. Iš čia aš kasdien matau kareivėlius išplaukiant. Jie aimanuoja. Aš kai kada irgi pasiverkiu, nes jie man primena tave, Jonai. Mes kai kada jau net ir stebimės: kur juos visus ir padeda?... Nejaugi to karo toki dideli nasrai, kad į juos tiek daug jaunimo suguža?..."

*) Veikalo vyriausieji veiksniai.

"Mes dabar vien sausainius jums, brangus kareivėli, tedirbame. Aš smagiai jausčiaus, jei mano kiekvienas pagamintas sausainis tau, brangus Jonai, tektų! Laiminga bučiau, žinodama, kad mano brangus Jonas iš jį mylinčios mergaitės rankų darbo mintų.

"Rašai, kad kai tulame kaime stovėjote, tai, save skriausdamas, vieną mažą, alkančią mergaitę savo maistu maitinai. Kaip tai prakilnu, Jonai! Bet dar geriau būtų, jei vietoje tos mergaitės aš bučiau ir kad tu mane maitintum..."

"Jonai, aš jaučiu, kad mudu netrukus pasimatysime. Mes matome, kaip priešų jėgos jau truksta. Jūs jau ant didelio aukšto kalno. Jums dabar priešą reikia tik į pakalnę pastumėti.

"Brangusai! Jūs laimėsite! Su jumis laimės ir visas gerasis pasaulis! Jūs busite karžygiai. Tat kovokite. Mes jums, jei ne kuo kitu, tai nors maistu ir šoviniais padėsime!

"Bučiuoju tave, mano brangus Jonai!"

Pasaulinė Taika Šimui Metų

Rašo K. KATKEVICIENĖ

CHICAGOJE yra toks rašytojas, Theodore G. Mitchell, kuris savo raštais primena Kauno advokatą Jurgį Dabrila irgi leidusį knygeles apie savo nuomones visuomeniniams ir pasauliniams klausimams. Peržiūrėjus chicagiečio dvi knygas "Formula for 100 years' peace", ir "The Fate of the White Man" (abi išleistos Dearborn Publishing Co., Chicago, Ill.), randu, kad Mitchell'o net rašymo budas primena musieškį Dabrila: kaip ir Dabrila, chicagietis, šalia kito rašymo, pridėda surinkę ir savo paties aforizmų ir, taip pat eilių.

Apie pasaulinę taiką rašydamas, chicagietis pirmiausiai nurodo, kad visos tautos yra pačios už save atsakingos ir kad tautų vakčios, nežiurint kokios, tik vykdo tautų norus. Autorius siūlo stengtis įvykdyti taiką tik šimtui metų ir žiūrėti, kas iš to išeis. Bet pagrindinė autorius mintis yra tokia, kad reikia, girdi, pirmiausiai stengtis išlaikyti baltos žmogaus pirmenybę pasauly, nes taip kaip šiandien Japonija, rytu Kinija ir Indija, ir kitos ne baltųjų žmonių šalys, esą, kariaus prieš baltuosius. Autorius net pasmerkia tokios Etiopijos nepriklausomybės grąžinimą... Tokios bendros mintys, matome, yra priešingos kitokiai galvojimo srovei — kad visos pasaulio tautos, baltos ir nebalto, būtų viename bendradarbiavime taikos išlaikymui...

Šalia kitų knygų taikos skausimu, žinoma, įdomu ir su čia minėtų leidinių išvedžiojimais susipažinti.

Laikas Bėga...

Rašo JONAS J. NIENIUS

Dienos jau švinta, eina ilgn; Kyla padangė saulė aukštyn. Nuobodi žiema slenka tolyn: Šauniai, gamtužė, žengia pirmyn. Jakobaitis.

ŽMOGUS, susidurdamas su aplinkuma, įprato tą aplinkumą skirstyti įvairiais matavimais. Atstumas vieno daikto nuo kito yra matuojamas lygio mastais: kilometrais, metrais ir kitais. Kokio nors daikto masė, medžiagos dauguma, kiekybė matuojama svoriu. Skisčiai ir bjantieji kunai matuojama talpumo matais.

Įdomu pažiūrėti, kaip žmogus išgalvojo laiko matą ir kaip tas "laikas" atrodytų, virtus kitokioms aplinkybėms.

Dar žiloje senovėje, aukščiausiai tuometiniam kultūros gyvenime iškilusi babiloniečių tauta laiko skaičiavimo pagrindą padėjo tą tarpą, kuris paeina tarp dviejų širdies mušimų. Kadangi tuo laiku vyravo šešiasdešimtinė sistema, tai iš 60 širdies mušimų buvo padaryta minutė, iš 60 minučių — valanda. Vadinasi, apytikriai širdis muša vieną kartą per sekundą. Prie šio širdies mušimo greičio yra prisitaikę visos žmogaus organizmas ir jo jausmai.

Jei staiga kas nors žymiai, sulėtintų arba pagreitintų širdies mušimą, tada mums ta pati aplinkuma visai kitaip atrodytų: visi veiksmai trauktųsi arba labai išlėto, arba žaibo greitumu prasmuktų pro akis, beveik nepalikdami jokio įspūdžio.

Elektros srovė lygiai širdies plakimui atitinka — 60 sekundų ima perbėgti. Laikrodžiai yra varomi elektros srovės jau šimtai tūkstančių.

Lietuvoje, apie Zapyškį, buvo vartojama skaičius vadinamas "kapa" 60; kapa rikių rugių, kapa kiaušinių, kapa auginsių, kapa kulių, kapa pėdų, ir tt.

"Laikas-tėvas" sako garsus C. W. Gilmore.

Mintys Apie Mokslą

Rašo OMNIA VINCIT AMOR

KADA pažinimas žengia priekyn, mokslas liaujas tyčiotis iš religijos; ir religija liaujas raukytis iš mokslo. Kada abu harmoningai gyvena, mokslas puošia ir turtina; ir religija gerbia ir šventina mokslą. Mokslas nėra religijos priešas: jis dažnai buna mokyklinės teologijos antagonistas. Mokslas visuomet buvo ir bus religijos sargybinis. Mokslo tikras siekimas ir tikslas yra atvesti ultimatinę galybę.

Mokslai yra universalių tiesų žemėlapi; universalės tiesos yra universinės jėgos srovės; ir universinė jėga yra tik aukščiausio universalaus proto ištekmė.

Mokslas taiso senus kredus, nušluoja kiekvieną naują išmanymą, mūsų kudiškiškus katekizmus ir bendrai harmonizuoja tikėjimą su puikėsnėmis orbitomis ir universalėmis tiesomis, kurias jis nudengia.

Knygynai

Rašo JONAS J. NIENIUS

AMERIKA visame pasauly pagarsėjus savo knygynais. Čia yra puikiausi ir didžiausi knygynai pasauly, turtingiausios viešosios skaityklos bei bibliotekos. Bet ir knygų spausdinama čia nemaža. Štai 1942 m. Suv. Valstijose iš viso išspausdinta daugiau, kaip 60,000 leidinių: iš jų apie 15,000 didesnių, negu vieno tomo, o jau egzempliorių (kopijų) skaičius siekė 250,000,000. Visi 1942 metų Suv. Valstijų spaudos leidiniai verti \$75,000,000.

Viešosios skaityklos 1942 metais nupirko daugiau kaip 15,000,000 knygų ir mokyklose sunaudojo apie 50,000,000 knygų. Iš viso spausdinami (knygos, laikraščiams ir kt.) amerikiečiai išleidžia apie 20 nuoš, visų asmeninių išlaidų, arba apie tiek, kiek išleidžiama ir kasdieni duonai pirkti.

Kongreso knygyne yra 2,128,225 knygos, 135,223 žemėlapiai, 125,096 muzikos veikalai, 360,596 fotografijos. Yra ir lietuviškų knygų. Bostono viešajame knygyne yra 900,000 knygų, New Yorko vieš. knygyne — 900,000, Britanijos (Londono) yra 2,000,000 knygų, Paryžiuje — 2,600,000 (yra ir lietuviškų), Petrapily — 1,330,000, Berlyne — 1,200,000, Harvardo Universite — 8,000,000, Yale Univ. — 400,000.

Tautos Mintys

Rašo V. J. B.

PATYRIMAS yra tikra tautų išmintis. Kuris ieško tiesos, turi būti kosmopolitas.

Yra didis skirtumas tarp tautybės ir rasės. Tautybė yra politinės nepriklausomybės stebuklas. Rasė yra fizinės analogijos principas.

Senos mintys ir aspiracijos pragyvens žmones ir tautas.

Tautų taika neapsaugota be ginklų. Didybės pašautimas palaiko tautą didelę.

Poetai padaro tautą laimingą.

Derybos yra tautos prižadas.

Žmonės, kurie studijuoja savo tautos praeitį ir džiaugiasi jos puikiais atminimais, yra tikrai patriotingi žmonės, įstatymų tvirtovė ir narsūs tiesų apginėjai, kai ateina pavojaus valanda.

Tautos gyvenime ne tik idėjos yra vertingos, bet ir sentimentas. Mes turėtume skiepyti į jaunimo širdį mūsų tautos praeities sentimentus.

Varginga ir badaujanti tauta yra geresnė, negu žiauri tauta.

Tauta, siekianti nugalėti kitas tautas, papildoma neatleidžiamą nuodėmę.

Individai gali sudaryti draugiją, bet tik įsteigtos tegali sutverti tautą.

Tvėrėjo, žmonijos, teisingumo, lygybės įstatymai valdo gamtą ir tautas.

Ne svajonėmis, bet krauju ir ginklu tauta susitvers ir apgins save nuo priešu.

Tauta be jausmų yra niekis: ji greitai pražus.

Jei valstija turi noro bujoti — ji turi būti pagrįsta moralio charakterio pagrindu. Ir tas pagrindas yra principai jos stiprybės elementas ir vienatinė jos išsilaikymo garantija ir gerovė.

Teritorija tėra vien tautos kunas. Žmonės, kurie apgyvena jos kalnus ir slėnius yra jos siela, jos dvasia ir jos gyvenimas.

Tautinė pažanga yra individo darbštumo, energingumo ir teismo visuma; individų tingumas, savimeilė ir nedorybė yra tautinis nykimas.

Tikra tautų didybė susideda iš tų ypatybių, kurios sudaro tikrą individo didybę.

Vaizdingoji Lietuva

Lietuva — padangės gilios,
Jurų varsos, lygūs plotai...
Lietuva — išgriautos pilsys,
Tylūs lušnos samanotos...

Ramunėlių — dirvos, pievos...
Girioj — aržuolai, serbentos...
Soduos — obelys ir jėvos...
Palangės rutom išpintos...

Mėlynakę, geltoplaukę
Saukia laukas rugiapjūtės.
Dobilai — piovėjo laukia...
Gėlės — ilgisi palūtės...

Saulė degina dirvonus,
Saulėj supas pievų žolės —
Dirba ten margais sijonais
Sesės su devyniais broliais...
FAUSTAS KIRSA.

Peizažas

Laukas, kelias, pieva, kryžius,
Silo juosta mėlyna.
Debesėlių tankus iždas
Ir gaudi-gaudi daina.

Bėga kelias, ir berželiai
Linksta vėjo pučiami.
Samanotas stogas žalias,
Šunies balsas prietemy.

O toliau — paskendęs kaimas,
Tik žirgeliai tarp klevų.
Slama liepos tokia laime,
Tokių liudėsiu savu.

Tik sukrykš, lyg gervė, svirtis,
Sušlamės daina klevuos...
Gera čia gyventi ir mirti!
Gera vargt čia, Lietuvoj!...

JONAS KOSSU-ALEKSANDRAVICIUS.

